

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 1997-1998

28 mei 1998

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING EN WETENSCHAPSBELEID

Interpellatie van de heer Ludo Sannen tot de heer Luc Van den Bossche, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de realisatie van een transnationale Limburgse universiteit
Met redenen omklede motie

Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid

Donderdag 28 mei 1998

VOORZITTER : De heer Gilbert Vanleenhove

– *De interpellatie wordt gehouden om 10.30 uur.*

Interpellatie van de heer Ludo Sannen tot de heer Luc Van den Bossche, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de realisatie van een transnationale Limburgse universiteit

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Sannen tot de heer Van den Bossche, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de realisatie van een transnationale Limburgse universiteit.

Mijnheer Sannen, ik had uw interpellatie in eerste instantie onontvankelijk verklaard omdat er al een actuele vraag over werd gesteld. De minister heeft toen in zijn antwoord echter een diepgaander behandeling van het onderwerp bepleit. Uw interpellatie werd daarom toch op de agenda geplaatst.

De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, het loont zeker de moeite om meer aandacht te besteden aan dit onderwerp. We hebben van de minister al heel wat mooie beschouwingen gekregen, maar hij heeft zijn eigen beleidsdoelstellingen niet duidelijk geformuleerd. Er is bovendien een nieuw element. Op 15 mei heeft de commissie Dillemans-Cremers, belast met het onderzoek naar de mogelijke oprichting van een transnationale Limburgse universiteit, haar werkzaamheden afgerond. Ik zou graag de standpunten en resultaten van die commissie horen.

De transnationale universiteit wordt door iedereen, waarschijnlijk ook door de minister, als een prachtige uitdaging beschouwd. De uitbouw van een transnationale Limburgse universiteit is voor

mij helemaal geen regionale of provinciale materie. Ik verdedig geen regionale of provinciale belangen, maar de meerwaarde voor het universitair onderwijs in Vlaanderen, Nederland en zelfs Europa. De twee betrokken universiteiten, het LUC en de universiteit van Maastricht, hebben dit project zelf voorgesteld. Zij zijn dan ook het meest aangewezen en geïnteresseerd. Uiteraard heeft dat regionale consequenties, al is het alleen maar de verdere uitbouw van het kenniscentrum.

Een dergelijke grensoverschrijdende samenwerking sluit helemaal aan bij de Europese stimulanzen om het onderwijs meer op elkaar af te stemmen en om meer interuniversitaire uitwisseling te creëren. De Europese Gemeenschap neemt allerlei initiatieven om docenten, studenten en onderwijsinstellingen met elkaar in contact te brengen en op die manier te verrijken. De uitbouw van een transnationale Limburgse universiteit is een cruciale stap in de Europese integratie van het onderwijs, in eerste instantie van het hoger onderwijs.

Dit boeiende, unieke idee daagt Vlaanderen en Nederland uit om in deze integratie het voortouw te nemen. Ik ben ervan overtuigd dat een transnationale universiteit heel wat impulsen met zich zal meebrengen voor zowel het Nederlandse als het Vlaamse universitaire landschap. Het zal aanleiding geven tot wetenschappelijke initiatieven, nieuwe studiemethodes, onderwijsmethoden en inzichten in de rol en plaats van docent en student. Deze interessante, nieuwe praktijken zullen stimulerend en zelfs provocerend inwerken op de andere universiteiten. De klassieke, universitaire instellingen zijn vaak geneigd tot traditionalisme. Deze week zei de minister in Knack dat de gevestigde instellingen vaak een voorbeeld kunnen nemen aan de kleine universiteiten. De totstandkoming van een transnationale universiteit kan het aanbod en de kwaliteit van het universitaire onderwijs alleen maar bevorderen.

Sannen

Toevallig wordt vandaag het 25-jarig bestaan van het LUC gevierd. Het LUC is vragende partij om dit project samen met de UM waar te maken. Er zijn voldoende redenen waarom zij als eersten geïnteresseerd zijn. Er is de geografische situatie : beide liggen in het centrum van een belangrijke Europese regio. Bij recente bezoeken aan de UM was ik verrast door het grote aantal Duitse studenten. Dat maakt de UM werkelijk geschikt voor internationaal onderwijs.

De afwezigheid van taalverschillen maakt de uitbouw van een transnationale universiteit makkelijker. Het gaat bovendien om twee jonge universiteiten met een complementair studieaanbod. Ze werken op dit moment trouwens al nauw samen. De specifieke academische en educatieve aanpak van onderwijs en studenten is niet dezelfde maar de filosofie erachter is dat wel. Nog een belangrijk voordeel is het pluralisme van beide instellingen.

Ik weet dat er heel wat praktische problemen zijn. Ik dacht dat de commissie Dillemans-Cremers daarvoor was opgericht.

Men wil ook naar een win-winsituatie streven. Wanneer organisaties huwen is dat niet alleen uit liefde. Het is grotendeels een verstandshuwelijk.

Minister Luc Van den Bossche : Ik ben meer voor de passie te vinden. *(Gelach)*

De heer Kris Van Dijck : Dat is nog wat anders dan liefde.

Minister Luc Van den Bossche : Voor mij niet.

De voorzitter : Ik geloof dat het nuttig is voor de geschiedschrijving om dit intermezzo te noteren in het verslag. *(Gelach)*

De heer Ludo Sannen : In een huwelijk tussen organisaties is er ook een bruidsschat nodig. *(Gelach)*

Minister Luc Van den Bossche : Dat is helemaal voorbijgestreefd. Straks wilt u nog beweren dat er ook overspel nodig is. *(Gelach)*

De heer Ludo Sannen : Overspel is er al.

De voorzitter : Laten we dit niet uit de hand laten lopen. Mijnheer Sannen, gaat u verder met uw betoog. *(Gelach)*

De heer Ludo Sannen : De bruidsschat kennen we : de uitbouw van de faculteit wetenschappen. We moeten niet rond de pot draaien : bij een complementair studieaanbod is dat een essentieel onderdeel. Het LUC moet de mogelijkheid krijgen om – onder voorwaarde van de vorming van een transnationale universiteit – een tweede cyclus wetenschappen uit te bouwen. Daarmee bereiken we zowel een win-winsituatie als gelijkwaardige partners.

Op dit moment weigert u op die vraag in te gaan, mijnheer de minister. U verschuilt zich achter de ophanden zijnde reorganisatie van het universitair aanbod in Vlaanderen. Eerst en vooral stel ik me vragen bij het rapport-Dillemans. Dat zegt dat niet meer dan drie universiteiten de faculteit wetenschappen mogen aanbieden. Rector Dillemans heeft daar waarschijnlijk gegronde redenen voor. Ik kan me niet voorstellen dat het om geld gaat. Het gaat veeleer om kwaliteit. De kwaliteit van het onderwijs veronderstelt een voldoende kritische massa. U weet, mijnheer de minister, dat die kritische massa in een transnationale universiteit LUC-UM aanwezig zal zijn. Die faculteit wetenschappen kan dus geen belemmering vormen. Ik kan me niet voorstellen dat louter historische rechten van andere Vlaamse universiteiten een toekomstgericht project zouden doen verzanden. Deze beslissing kan toch niet bepaald zijn door een bekrompen Vlaamse universitaire redenering ?

Minister Luc Van den Bossche : We staan niet alleen met ons standpunt. Voor zover mij bekend zegt de Nederlandse ex-minister van Onderwijs altijd dat zes faculteiten wetenschappen in Nederland al te veel is. Dat was ook altijd zijn antwoord aan de UM.

De heer Ludo Sannen : Dat zou kunnen, maar ik heb nergens gehoord of gelezen dat Nederland niet in een transnationaal project zou stappen wanneer het LUC zijn faculteit wetenschappen volledig zou uitbouwen.

Minister Luc Van den Bossche : Dat is een sofisme van de zuiverste soort. De waarheid is dat Nederland met een lastig probleem zit. Lost Vlaanderen dat op, geen probleem meer. 'Des te beter', denkt Nederland. Die redenering kan ik begrijpen. Op de duur gaat Nederland echter zo ver dat Vlaanderen zijn probleem moet oplossen of als niet meer ernstig wordt beschouwd. De werkelijkheid heeft twee kanten. Men mag niet in de o zo mooi geformuleerde Nederlandse voorstelling trappen. Men moet de ballon durven doorprikken.

De heer Ludo Sannen : Het is best mogelijk dat minister Ritzen uw mening over de invulling van de faculteiten wetenschappen deelt. Wij kunnen een volledige faculteit wetenschappen voor de transnationale universiteit niet van hem afdwingen. Toch weet hij dat dit een essentieel element is.

Minister Luc Van den Bossche : Mijnheer Sannen, ik zal de redenering eens omdraaien en het volgende op zijn Nederlands zeggen : 'Het zou me hartstikke leuk overkomen indien men in Nederland de faculteit wetenschappen zou uitbouwen en we dan de transnationale kunnen maken.'

De heer Ludo Sannen : Dat is misschien mogelijk, maar het LUC moet ook iets kunnen inbrengen, zo niet heeft Maastricht geen enkele reden meer om die transnationale universiteit te verwezenlijken.

Minister Luc Van den Bossche : Ik kan andere suggesties geven waarin Maastricht heel sterk geïnteresseerd is.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de minister, laten we die suggesties straks beluisteren.

Ook vanuit Vlaams standpunt en los van de overwegingen die in het Nederlandse beleid meespelen, is die transnationale universiteit heel belangrijk. Mijnheer de minister, u verwijt me sofisme, maar ofwel wilt u dit project realiseren en neemt u daartoe de nodige beslissingen, ofwel blijft u steken in een vorm van filosofische en theoretische spelerei. U beweert dat een transnationale universiteit een boeiende en uitdagende gedachte is die u bekoort, maar tegelijk verschuilt u zich achter adviezen van rectoren. U laat dit prachtige idee enigszins bewust verdrinken in de vijver van de zogenaamde hertekening van het universitaire aanbod in Vlaanderen.

U hebt op geen enkele manier duidelijk gemaakt dat u de verwezenlijking van deze transnationale universiteit als een beleidsdoelstelling beschouwt. U mag een dergelijke beleidsdoelstelling niet opzichschuiven omdat de grote Vlaamse universiteiten er tegen gekant zijn en u ze niet tegen u in het harnas wilt jagen. Bovendien mag de schrik u niet om het hart slaan als Antwerpen ook grote vragende partij wordt. Dat zou immers van Vlaamse bekrompenheid getuigen. Het waren trouwens de Antwerpse universiteiten die de fusie van hun universiteiten tot op heden hebben tegengehouden. Noch het beleid, noch de commissie voor Onderwijs zijn daarvoor verantwoordelijk.

Mijnheer de minister, u geeft blijk van visie, maar u hebt niet altijd de moed om die in daden om te zet-

ten. U laat u veel te vlug leiden door adviezen van rectoren. Die adviezen zijn weliswaar belangrijk, maar beleid houdt meer in dan het uitvoeren van adviezen van rectoren.

Mijnheer de minister, op 15 mei kwam de commissie Dillemans-Cremers voor het laatst samen. Ze moest werken aan een stappenplan voor een transnationale universiteit. Het eindrapport was eigenlijk al beloofd voor oktober 1997. Kunt u hierover wat duidelijkheid geven ? Bent u bereid onder bepaalde voorwaarden de politieke beslissing te nemen voor de uitbouw van de faculteit wetenschappen ? Men moet wel beseffen dat er nog een heleboel decreetgevend werk en praktische problemen overblijven. Ik hoop dat het commissierapport daar duidelijkheid over creëert.

Mijnheer de minister, wat zijn de besluiten van de commissie ad hoc Vlaanderen-Nederland die de oprichting van die transnationale universiteit moest voorbereiden ? Bent u er zelf nog van overtuigd dat een transnationale universiteit een belangrijk en boeiend initiatief is, en dat men voor de verwezenlijking ervan niet mag blijven wachten op een volledige herziening van het universitaire aanbod ? Bent u bereid de nodige initiatieven te nemen om snel tot de uitbouw van deze transnationale universiteit over te gaan ?

De voorzitter : Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, u gaf een vrij omstandig antwoord op de actuele vragen van drie weken geleden. Tegelijk bleef u echter ook heel vaag. Bovendien bood u weinig toekomstperspectieven. In aanvulling op het betoog van de heer Sannen wil ik informeren naar de stand van zaken met betrekking tot die Vlaams-Nederlandse commissie. Drie weken geleden zei u dat u geen vragende partij was. Nochtans maakten zowel erector Dillemans als de administrateur-generaal van Onderwijs, de heer Monard, deel uit van die commissie. Ik veronderstel dat ze destijds een opdracht hebben meegekregen. Het verslag werd op 15 mei opgemaakt. Kunt u al een tipje van de sluier oplichten over de resultaten ?

De Beneluxraad wil dit project mee ondersteunen. Er vonden daarover contacten plaats. Kunt u ons wat informatie geven over die besprekingen ? Welke richting heeft die raad zelf meegekregen ?

De voorzitter : De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, daarnet konden we de interpellatie van de heer Sannen beluisteren, en enkele weken geleden werden er over dit onderwerp actuele vragen aan de minister gesteld. De hele problematiek kadert in een grotere Nederlandse taalgemeenschap in Europa. Dat betekent dat we niet alleen naar het noorden moeten kijken, maar dat het noorden ook meer naar het zuiden moet kijken. We ondervinden op talrijke domeinen dat de liefde niet altijd wederzijds is. Ik spreek nog niet eens van passie.

Minister Luc Van den Bossche : Er is natuurlijk de calvinistische traditie.

De heer Ludo Sannen : In Maastricht kent men die niet.

Minister Luc Van den Bossche : Sommige ministers van Onderwijs kenden die traditie in elk geval wel, niettegenstaande ze uit Limburg kwamen.

De heer Kris Van Dijck : Mijnheer de minister, ik heb de indruk dat het project van de universiteiten van Limburg en Maastricht grotendeels gehypothekeerd wordt door een aantal praktische beslommingen en afspraken over wat al dan niet kan. Ik vrees dat deze concrete problemen een mooi en toekomstgericht project zwaar hypothekeren. Ik ben dan ook heel nieuwsgierig naar uw antwoord.

Ik doe tevens een oproep om al het mogelijke in het werk te stellen om in de toekomst een dergelijke samenwerking tussen noord en zuid – de heer Sannen noemde het een samenwerking tussen oost en west – mogelijk te maken.

De voorzitter : Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Luc Van den Bossche : Mijnheer de voorzitter, dankzij de interpellatie van de heer Sannen kan ik een aantal uitlatingen in de Limburgse media van goedbedoelende en goedgeïnspireerde collega's in een juister kader plaatsen, want inhoudelijk getuigen ze een beetje van kwade trouw.

Sommigen insinueerden en anderen zeiden letterlijk dat ik het project van de transnationale universiteit LUC-UM geen kansen wil geven. Sinds jaar en dag, namelijk sinds de interpellatie van de heer Sarens tijdens de vorige zittingsperiode, heb ik zowel in dit huis als buiten dit huis dezelfde stelling verdedigd. Ik heb steeds mijn sympathie en belangstelling uitgesproken voor deze idee, die onbetwist uniek en vernieuwend is.

Samen met mijn Nederlandse collega, de heer Ritzen, installeerde ik ongeveer een jaar geleden, in april 1997, een adviescommissie met drie Vlaamse en Nederlandse wijze mannen. Mevrouw Heeren, u hebt al naar twee van de drie personen verwezen, namelijk naar erector Dillemans, die een bijzondere opdracht meekreeg met betrekking tot het hele universitaire landschap Vlaanderen, en naar de secretaris-generaal van mijn departement, de heer Monard. De derde persoon was professor Martens, rector van de universiteit van Limburg.

Op dat ogenblik was het perspectief heel duidelijk, en de commissie kreeg een opdracht mee. Het einddoel was de formulering en ontwikkeling van een stappenplan voor een transnationale universiteit. Het is trouwens niet onbelangrijk dat die opdracht door beide partijen werd onderschreven. In diverse toespraken heb ik dat perspectief verdedigd. Ik deed dat zelfs in Leuven en Gent, plaatsen die men als zware opposanten van de idee beschouwt.

Mijn opdrachthouder, erector Dillemans, wijdde in zijn eerste voortgangsrapport vrij positieve pagina's aan dit project. Mijnheer Sannen, ik stel u en alle Limburgse commissieleden die niet aanwezig zijn maar met hart en geest bij u zijn, gerust. Dat is niet vrijblijvend, want ik ben inderdaad van het volgende overtuigd : 'Een transnationale universiteit is een belangrijk en boeiend initiatief'. Dat is trouwens een citaat van mezelf.

Ik heb steeds als belangrijke randvoorwaarde bepaald dat dit project aan Vlaamse kant moest worden geplaatst binnen het algemene optimaliseringsproces van het universitair aanbod. Het heeft dus niets te maken met rectoren en hun adviezen, maar wel met het feit dat we verantwoordelijk zijn voor het hele Vlaamse grondgebied.

Als eerste heb ik in het debat ingebracht dat ik geen stellingenoorlog wenste. Ik werd daarin gevolgd door het eerste voortgangsrapport van erector Dillemans, die stelde dat er niet teveel kenniscentra in Vlaanderen aanwezig mogen zijn. Het aanbod moet zo worden gestructureerd dat een kwaliteitsgarantie – dat is een driedelige garantie – aan alle Vlaamse studenten kan worden aangeboden. Noch de fietsafstandidee, noch de idee dat men van een bepaalde instelling niet houdt, noch de idee dat er een instelling te veel of te weinig is, mogen het beleid domineren.

Bij de ordening moet men wel rekening houden met de kwaliteit en de mogelijkheid tot kwaliteit in het hele Vlaamse landschap. Ik heb dan ook altijd

Van den Bossche

over één universitaire ruimte Vlaanderen gesproken. Ik blijf daarbij. Het heeft geen zin in een dergelijk debat één punt naar voren te halen, hoe boeiend het ook is, en tijdelijk afscheid te nemen van het denken over één universitaire ruimte. Men mag dit project niet overhaast verwezenlijken. Noch voor de nieuwe ideeën, noch voor de bestaande instellingen is het zinvol een regionalistische idee in te brengen in de discussie over het totale universitaire landschap in Vlaanderen.

Dat heeft niets te maken met bekrompenheid : het getuigt integendeel van een algemene visie. Die visie omhelst het hele Vlaamse landschap en richt zich bijgevolg tot meer dan één punt in Vlaanderen. Ik heb dat standpunt consequent volgehouden. Dat standpunt lijkt me trouwens logisch. Bovendien lag het aan de basis van de optimaliseringsoperatie van het universitaire aanbod.

Ik heb die operatie in een voorstudie toevertrouwd aan erector Dillemans. Over zijn eerste voortgangsrapport werd een discussie met alle rectoren gevoerd. Daaruit vloeide een 25-puntennota voort die ondertussen bekend is. Ik beweer niet dat men daarin het uiterste van het uiterste heeft verwezenlijkt, maar er zijn wel vrij belangrijke stappen gezet in de discussie over één universitaire ruimte Vlaanderen. Er zaten trouwens verschillende protagonisten rond de tafel. Aangezien ze de opdracht hebben hun eigen instelling zo goed mogelijk te beheeren, vertegenwoordigden ze ook eigen belangen.

Ik ben nog steeds van oordeel dat deze randvoorwaarden expliciet moeten worden gesteld. Langs beide kanten van de Maas meende en meent immers menigeen dit unieke en vernieuwende idee te moeten gebruiken als kruiwagen voor allerlei expansievragen die al dan niet terecht zijn, maar niet middels andere wegen kunnen worden verwezenlijkt. Ik begrijp dat iedereen de beste weg zoekt om expansiewensen gerealiseerd te krijgen, maar ik heb er me steeds tegen verzet dat de Limburgse expansievragen worden geformuleerd in de mooie verpakking van de transnationale universiteit.

De heer Ludo Sannen : Ik hoop dat deze opmerking niet tot mij is gericht.

Minister Luc Van den Bossche : Ik heb gevraagd om de kans te krijgen te antwoorden op allerlei statements van de laatste weken, waarvan ik sommige enigszins te kwader trouw vond. Mijn antwoord is ruimer dan de vraagstelling van de heer Sannen. Het is gericht tot de hele gemeenschap die

in zijn diverse geaardheden en kleuren bij deze idee is betrokken. U moet niet alles ad hominem opvatten, mijnheer Sannen. Indien ik iets ad hominem zeg, dan verwittig ik u wel.

Tegelijk vind ik dat echte samenwerking en integratie ook het wegwerken van overlappingsen en zogenaamde dubbeltjes moet inhouden. Deze houding heb ik ook consequent aangenomen ten opzichte van de Antwerpse integratie. Mijnheer Sannen, u hebt zonet gedaan alsof we in Antwerpen o zo veel liever zijn geweest. Bij twee gelegenheden, namelijk het universitair decreet en een gedeeltelijke herziening daarvan, heeft dit parlement nochtans duidelijk gezegd dat in Antwerpen de weg naar de eenmaking en de eventuele bijhorende nieuwe initiatieven alleen mogelijk waren indien eerst deze discussie was opgelost. De redering die we volgen aangaande Limburg, zal logisch voortvloeien uit de standpunten aan de basis van het beleid dat we proberen te voeren met alle betrokkenen uit het universitaire landschap.

Dat bij het wegwerken van overlappingsen en dubbeltjes de weg van de geleidelijkheid moet worden bewandeld, is niet meer dan normaal bij zulke ingrijpende veranderingsprocessen in complexe organisaties. Men moet als verantwoordelijke instelling ook dergelijke moeilijke dimensies van de eenwording onder ogen durven zien.

In verband met de eerste vraag van de heer Sannen kan ik meedelen dat vandaag 28 mei de Vlaams-Nederlandse commissie mij het unaniem goedgekeurde eindrapport heeft overgemaakt. Uiteraard zal dit rapport aan de leden van de commissie ter beschikking worden gesteld, zoals ik had beloofd. Het rapport is gericht tot minister Ritzen en mezelf. De interpellatie is dus zeer goed getimed.

De voorzitter : Kan dat op enige voorkennis wijzen ? *(Gelach)*

Minister Luc Van den Bossche : Ik zou niet durven denken dat hier sprake is van voorkennis. Alleen wordt bewezen dat de heer Sannen de tijd uitstekend aanvoelt, of dat de voorzitter bij het naderende Pinksteren al lucide is voordat de vurige tongen op bezoek zijn geweest.

De voorzitter : Betekent dit dat ik anders niet lucide ben ?

Minister Luc Van den Bossche : Neen, maar zo ziet u maar hoe er een permanente toestand van luciditeit kan ontstaan als men jaarlijks vurige tongen op bezoek krijgt.

Van den Bossche

Het rapport is unaniem goedgekeurd. Het heeft aanleiding gegeven tot vele interne discussies. De commissie formuleert, zoals verwacht, inderdaad het eindperspectief van de samenwerking tussen de twee Limburgse universiteiten in de uiteindelijke fusie in één transnationale universitaire instelling. Verregaande samenwerking tot uiteindelijke eenwording wordt door de commissie uitdrukkelijk als erg positief gezien voor de regionale ontwikkeling. De transnationale instelling zou volgens de commissie best aan beide zijden een publiekrechtelijke erkenning krijgen. Beide landen zouden daartoe een internationaal verdrag moeten sluiten dat de oprichting van deze instelling mogelijk maakt.

Na grondig onderzoek van alle voorwaarden die dit perspectief operationeel moeten maken, stelt de commissie wel dat dit het uiteindelijk resultaat van een langdurig proces zal zijn. Ze beveelt een stappenplan aan, waarbij de voortgang van het integratieproces na twee jaar zou moeten worden geëvalueerd op volgende punten : mobiliteit van studenten en docenten ; ontwikkeling van transnationale opleidingen ; en besluitvorming over rationalisatie van het opleidingsaanbod.

In de overgangperiode zouden er zowel gezamenlijke als specifieke Nederlandse en Vlaamse opleidingen worden aangeboden, maar met volwaardige erkenning van de diploma's aan beide zijden van de grens, inclusief de bijhorende civiele effecten. De commissie doet nog tal van andere concrete voorstellen om een stappenplan te ontwikkelen en vooral om de overgangsfase te sturen. Deze voorstellen moeten nu grondig worden bekeken langs beide zijden. Uiteraard is hierbij ook het standpunt van mijn aanstaande Nederlandse collega, wiens naam me nog altijd onbekend is, belangrijk. Het is niet omdat een bepaalde persoon als lid van de regering wordt genoemd, dat hij ook de portefeuille voor onderwijs zal krijgen. Ik ben hierover niet ingelicht.

Verder onderzoek is nog nodig over allerlei moeilijke technische materies, zoals de verschillen in toelatingsvoorwaarden en de bekostiging. Daar zijn we het allebei over eens. De ontwikkeling van een transnationale universiteit is pas zinvol als daadwerkelijk tot echte integratie wordt overgegaan. Zeer belangrijk in dit verband is dat de commissie aanbeveelt dat na een overgangperiode de opleidingen slechts op één locatie worden aangeboden. De overlappingen moeten dus worden weggewerkt en de mensen en infrastructuur dienen zo efficiënt mogelijk te worden ingezet. Het delicate dossier

van de eenmaking van de faculteiten economie verdient daarbij bijzondere aandacht, zodat de commissie daar een specifieke bijlage aan heeft gewijd.

Het heikele punt betreft het onderwijsaanbod. Ik lees u voor wat de commissie schrijft : 'In de voorgaande negen aanbevelingen is de weg geschetst om op termijn te komen tot één transnationale universiteit die de beide instellingen zou omvatten. Rest derhalve nog de vraag van het onderwijsaanbod dat aan deze transnationale universiteit zal moeten worden gegeven. De commissie heeft begrepen dat het onderstaande totaalpakket door de beide instellingen wordt gezien als een zinvol perspectief voor een degelijke transnationale universiteit. De commissie wijst erop dat moet worden onderzocht of en in welke mate een dergelijk voorstel inpasbaar is in het in Nederland en Vlaanderen te voeren beleid.' Met deze zin van de commissie kan ik me voor 150 percent akkoord verklaren. Hij komt uit onverdachte hoek : niet uw dienaar heeft hem geschreven, maar een gemengde commissie.

De commissie heeft dus akte genomen van de visie op het onderwijsaanbod dat door beide instellingen is geschetst, inclusief hun zeer concrete visie op de vraag naar uitbreiding. Tegelijk zegt ze echter expliciet dat deze voorstellen inpasbaar moeten zijn in het universitair beleid in Vlaanderen en Nederland. We moeten goed opletten dat dit weer niet verkeerd wordt geïnterpreteerd en dat uit dit statement geen zaken worden afgeleid die er niet inzitten. Dit betekent niet dat Limburg moet wachten tot we in Vlaanderen volledig rond zijn met het optimaliseringsproces. Ik heb dit nooit gezegd en wil niet dat zo een uitspraak in mijn schoenen wordt geschoven. De optimalisering van het aanbod heb ik verscheidene malen, schriftelijk en mondeling, expliciet gedefinieerd als een proces dat een zekere looptijd vergt. De opdracht van mijn commissaris, de heer Dillemans, loopt over vijf jaar. Het kan niet de bedoeling zijn de Limburgse dynamiek al die tijd stil te leggen. Ook hier staan de woorden voor wat ze staan. Dit betekent wel dat in elke fase het proces in Limburg moet worden getoetst aan het algemene optimaliseringsproces en er integreerbaar in moet zijn.

Dit is het antwoord dat ik op uw vraag kan geven, mijnheer Sannen. Het is geen vaag antwoord, maar het is heel erg duidelijk qua filosofie, krachtlijnen en methodiek. Dit is de oefening die langs beide kanten van de grens zal moeten worden gemaakt. Wat ik voordien ooit heb gezegd als concrete invulling, waren gewoonweg beschouwingen om iedereen duidelijk te maken dat ergens in het proces een

Van den Bossche

merkwaardig culpabiliseringsverhaal was binnengeslopen. In Nederland zei men dat een transnationale universiteit impliceert dat men onmiddellijk een faculteit wetenschappen moet installeren. Men verzweeg keurig dat Maastricht de voorbije jaren weliswaar veel bijkomend onderwijsaanbod had gekregen, maar nooit wetenschappen zal krijgen in het Nederlandse landschap, omdat men ervan uitgaat dat zes opleidingen wetenschappen meer dan voldoende zijn. Tegen deze Nederlandse stelling heb ik me altijd afgezet, omdat ik meen dat de waarheid langs de twee kanten duidelijk moet worden en het proces langs de twee kanten moet worden getoetst. Dat hoort in het proces van optimalisering, een stappenproces waarbij men niet altijd weet wat de volgende stappen zullen zijn.

Ererector Dillemans stelt vast dat twee de regel is en het unieke aanbod maar een uitzondering, dat drie geen probleem vormt maar vier wel, en over wat daarboven komt, praat hij zelfs niet meer. Ik draag verantwoordelijkheid voor het hele Vlaamse onderwijs, ook het universitaire, en voor de kwaliteit ervan in functie van de Europese toekomst. Wanneer men één universitaire ruimte in Vlaanderen wil inrichten terwijl er al vier zijn, dan is dit een enorme belasting van de concrete discussie. Dat geldt evenzeer in Nederland.

Ik begrijp de vraag naar wetenschappen volkomen, aangezien een faculteit geneeskunde in de toekomst niet dezelfde kwaliteit kan blijven bieden zonder voeding van een faculteit wetenschappen naast de deur. Ik begrijp perfect hoe de vraag in elkaar zit en waarom ze wordt geformuleerd. Maar men moet de werkelijkheid langs twee kanten zien, en ook hoe deze kan evolueren. Op een bepaald ogenblik waren er verregaande gesprekken tussen de VUB en Antwerpse instellingen over het aanbod wetenschappen, dat een gezamenlijke formulering zou hebben gekregen. In limine litis is dat initiatief enigszins spaak gelopen, door een bijkomende tariefvraag vanuit Antwerpen voor die samenwerking. Ik sluit echter niet uit dat dit punt morgen weer in orde kan zijn. Bij de bijkomende vraag tot betaling van Antwerpen heb ik onmiddellijk, even consequent als hier, gezegd dat die in de gevolgte filosofie onmogelijk is.

Elk idee moet dit moeilijk proces ondergaan, hoe boeiend het ook is. Telkens zal men moeten nagaan of er stappen kunnen worden gezet, maar ook of ze conform zijn aan wat in het verslag staat. Ze moeten worden getoetst aan het algemeen optimalise-

ringsproces in beide landen en in beide landen ook integreerbaar zijn in dat proces.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de minister, ik dank u voor dit uitgebreide antwoord, dat wat mij betreft duidelijker is dan uw antwoord op de actuele vraag. Het antwoord houdt ook meer perspectief in dan het gevoel dat ik had na uw antwoord op de twee actuele vragen.

Ik hoop dat we heel recent over het verslag van de commissie kunnen beschikken, want dat lijkt me heel boeiend. We beseffen wel dat de zaak twee kanten heeft. Eerst en vooral moeten er technische, praktische en juridische stappen worden gezet. De minister leest het besluit van de commissie mooi voor. Ik kan me echter niet van de indruk ontdoen dat dit vooral een politieke beleidsbeslissing wordt.

Het lijkt me logisch dat er rekening wordt gehouden met het totale Vlaamse en Nederlandse universitaire aanbod. U hebt verschillende keren herhaald dat u bekommerd bent om de kwaliteit van het aanbod in heel Vlaanderen. Ik vermoed dat u niet twijfelt aan de kwaliteit van een faculteit wetenschappen binnen een transnationale universiteit.

Minister Luc Van den Bossche : Daar loopt uw redenering spaak. Ik stel me geen vragen bij de kwaliteit van een faculteit in Limburg ! Ik ben bezorgd om elke faculteit wetenschappen. Als het aanbod ondermaats is, licht ik een gedeelte van de studenten op.

De heer Ludo Sannen : Ik begrijp uw verantwoordelijkheid, en ik weet dat dit een moeilijk proces wordt.

U bent verantwoordelijk voor de kwaliteit van het aanbod in Vlaanderen, maar dat aanbod stopt niet bij de landsgrenzen. Vlaanderen maakt deel uit van Europa. We moeten meedoen aan de Europese dynamiek – denken we maar aan de Duitse studenten aan de UM. We moeten daarmee rekening houden bij de evaluatie van onze universiteiten.

Minister Luc Van den Bossche : Mijnheer Sannen, ooit zullen alle universiteiten wel eens transnationaal worden. De eerste stap naar een Europees onderwijslandschap werd pas gezet in Maastricht. Door het verdrag van Maastricht hebben we voor het eerst een eigen onderwijsbevoegdheid gekregen. Ik heb daarna zelf de eerste onderwijsraad met constitutionele bevoegdheid voorgezet.

Van den Bossche

Een echt Europees onderwijslandschap hebben we nog niet. Ik hoop dat een Nederlands-Vlaams onderwijslandschap als eerste tot stand komt. Minister Ritzen ging hiermee akkoord. We hebben via de Gent-akkoorden al stappen in die richting gezet, maar we zijn er nog ver van. Het heeft toch geen zin vandaag al redeneringen op te bouwen over één Nederlands-Vlaams universitaire ruimte die nog niet bestaat. Vandaag moet ik een dubbele redenering opbouwen en dat doe ik ook. Onze Nederlandse collega's doen hetzelfde. We houden het idee van een transnationale universiteit in ons achterhoofd.

We hebben vorig jaar in april de commissie-Dillemans opgericht om de transnationale universiteit te onderzoeken. Dat houdt toch in dat we het idee genegen zijn ?

De heer Ludo Sannen : Dat verheugt me, mijnheer de minister, en ik kijk uit naar het rapport. Ik zou graag zien dat de Vlaamse en de Nederlandse regering een concreet, stapsgewijs plan uittekenen. Ik kondig in die zin een motie aan.

Mijn interpellatie is geen verdoken vraag naar expansie. Als deze twee universiteiten niet tot samenwerking komen, is de vraag naar een faculteit wetenschappen in Limburg helemaal niet meer relevant.

De voorzitter : Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren : Kunt u iets vertellen over uw samenkomst met de Beneluxraad ? Daar werd dit onderwerp toch ook besproken ?

Minister Luc Van den Bossche : Met alle respect voor die raad vind ik dat hij noch bevoegd, noch in staat is om hierin een grote rol te spelen. De Beneluxraad kan hoogstens een politiek idee huldigen.

De commissie-Dillemans heeft een moeilijke taak uitermate degelijk afgerond. Het verslag werd unaniem goedgekeurd, en het zal een veel ernstigere bijdrage leveren aan het inhoudelijke debat dan een motie van de Beneluxraad.

De voorzitter : De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck : Mijnheer de minister, ik dank u voor uw duidelijk antwoord. Het is logisch dat de verwezenlijking van een dergelijk project zowel in het Vlaamse als in het Nederlandse beleid wordt ingepast. Ik hoop dat in de toekomst enkel

het algemene beleid de drijfveer is en de krijtlijnen uitmaakt waarbinnen moet worden geageerd. De vrees van anderen die een concurrent zouden zien opdoemen, mag niet meespelen. We zijn het daar volledig mee eens.

Minister Luc Van den Bossche : Ik heb een exemplaar van het verslag meegebracht waarin ik geen aantekeningen heb gemaakt. Ik zal dat exemplaar aan de commissiesecretaris geven. Ik verzoek de parlementaire diensten het zo snel mogelijk aan de commissieleden te bezorgen. U kunt dan een vruchtbaar pinksterweekend tegemoet gaan.

De voorzitter : We zullen ervoor zorgen dat dit nog vandaag gebeurt.

Minister Luc Van den Bossche : Dinsdagmorgen worden alle Limburgse parlementsleden onderzocht over hun kennis van het rapport. (*Gelach*)

De heer Ludo Sannen : Als deze aangelegenheid zich in West-Vlaanderen of tussen Oost-Vlaanderen en Zeeland zou voordoen, dan heb ik daar geen enkel probleem mee. Het gaat me immers vooral om de idee. Natuurlijk zijn er regionale consequenties aan verbonden, maar ik wil het project wel niet afdoen als een provincialistisch belang.

Minister Luc Van den Bossche : Mijnheer Sannen, ik geef u volledig gelijk. Het stoort me dat in deze aangelegenheid enkel de Limburgse parlementsleden zich op bepaalde ogenblikken geroepen voelen. Dat verleent de idee een slechte dienst. Het zou veel leuker zijn als ook mensen van buiten de provincie hun bezorgdheid zouden formuleren, zoals de heer Van Dijck heeft gedaan. Nu worden enkel eenzijdig Limburgse brieven geschreven. Dat zou een politieke reactie zijn 'à la hauteur de l'idée'. Ik moet me natuurlijk wel niet bemoeien met de fractiewerkzaamheden.

De voorzitter : Dat is het verschil met West-Vlaanderen.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de voorzitter, ik volg nu eenmaal het dossier onderwijs op. Ik herinner me dat ik in het debat over het decreet over Antwerpen de enige niet-Antwerpenaar was die aan het debat heeft deelgenomen.

Minister Luc Van den Bossche : Mijnheer Sannen, dit was zeker niet ad hominem tot u gericht.

De voorzitter : Mijnheer Sannen, uw passie voor Limburg staat een belangstelling voor andere regio's duidelijk niet in de weg.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door de heer Sannen werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet uiterlijk 24 uur na de sluiting van de vergadering zijn ingediend.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

[...]

– *De vergadering wordt gesloten om 13.05 uur.*
